

Javaslat

a Biatorbágyi Általános Iskola költségvetésére

Biatorbágy Város Önkormányzata számára az önkormányzati törvény alapján kötelező az általános iskolai oktatás-nevelés biztosítása, beleértve a többiekkel együtt nevelhető (integrálható) fogyatékkal élő, tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarokkal küzdő tanulókat. Mivel a településen évszázadok óta élnek német ajkú lakosok, ezért jogszabály értelmében –kérésükre- kötelező számukra a nemzetiségi oktatás-nevelés megszervezése.

E jogszabályban előírt feladatokon kívül a fenntartó korábbi döntése alapján, önként vállalt emelt szintű oktatás angol és német nyelvből, logopédiai ellátás, fejlesztő tevékenység és a többi gyermekkel együtt nem oktatható, sajátos nevelési igényű tanulók külön csoportban történő oktatása szerepel az alapító okiratban. Az iskola pedagógiai programja és helyi tanterve az alapító okiratban megjelölt feladatok ellátásához szükséges intézkedéseket és óraterveket tartalmazza, figyelembe véve a közoktatási törvény, a nemzeti alaptanterv és a kerettanterv előírásait.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX tv. 52. § (3), (4), (11) és az 53. § (4) pontja határozza meg a tanulócsoporthoz kötelező heti óraszámát. E törvény 1. számú melléklete rendelkezik az iskolában foglalkoztatott vezetők és alkalmazottak létszámáról, illetve kötelező óraszámukról: „1. Az iskolában a pedagógusmunkakörben foglalkoztatottak létszámát az iskolai osztálylétszám, az osztálybontásra, egyéni foglalkozásra meghatározott időkeret, a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások megszervezésére megállapított órakeret, a napközis és tanulószobai foglalkozásokra megállapított órakeret és a pedagógusok kötelező óraszámja alapján kell megállapítani.”

Fentiek alapján a Biatorbágyi Általános Iskolában a 2010/2011-es tanév második félévében 36 tanulócsoporthoz a jogszabály által az 52. § (3) bekezdésben **kötelezően előírt** tanítási órák száma 765 óra (34,7 álláshely), az 52. § (4) bekezdése szerint a nemzetiségi órák száma: 21,75 (0,9 álláshely), az 52. § (7) bekezdése alapján a tanulók

érdeklődése, igénye szerint felzárkóztatás, fejlesztés, tehetséggondozás, konzultáció, speciális, illetve kiegészítő ismeretek átadása céljából megállapított időkeret törvényi minimuma 142,35 óra (6,4 álláshely).

Napközis és tanulószobai foglalkozásra a szülői igények alapján 14 csoport szerveződött, ennek időkerete az 53. § (4) bekezdése alapján heti 300 óra (13 álláshely).

Az 52. §(11) c pontja alapján egyéni –egy-három tanuló részére szervezett-foglalkozás **tartható** a tehetség kibontakoztatása, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása illetőleg az első-negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítése céljából, heti 91,8 órában (4,1 álláshely).

Az idei költségvetési év tervezésekor figyelembe kell venni, hogy az általános iskolában a 2011/2012-es tanévben a tanulócsoportok száma azonos hat első osztály indítása esetén is nőni fog az alábbiak szerint:

évfolyam	2010/2011		2011/2012	
	osztályok száma	napközis csoportok	osztályok száma	napközis csoportok
első	6	4	6/7	4/5
második	6	4	6	4
harmadik	4	2	6	2/3
negyedik	4	2	4	2
ötödik	4	1*	4	1*
hatodik	4		4	
hetedik	4	1*	4	1*
nyolcadik	3		4	
összesen	36	14	38/39	14/16

** Lehetőség, hogy más évfolyamon kerül megszervezésre a csoport*

Amennyiben a leendő elsősök száma miatt még egy osztály indítása válik szükségessé, a tanulócsoportok számának növekedése az alapértelmezett 2 helyett akár 4 is lehet. Ez maga után vonja az osztályfőnöki órakedvezmény növekedését, kihatással lehet a gyógytestnevelés óraszámára, emelkedhet a logopédiai és fejlesztő foglalkozások iránti igény is.

Az elkerülhetetlen feladatnövekedéssel járó finanszírozási kötelezettség fedezetét vagy az önként vállalt feladatok csökkentésével vagy a minőségi oktatás egyes

elemeinek redukálása, megszüntetése árán lehet kigazdálkodni. A kényszerű döntés meghozatalakor figyelembe kell venni, hogy minden tanulónak joga abban a képzési formában folytatni és befejezni tanulmányait, amelyben megkezdte. Így markáns változtatásra csak felmenő rendszerben van lehetőség. Ehhez szükséges az alapító okirat, a pedagógiai program és a helyi tanterv módosítása, amihez ki kell kérni a pedagógusok és a szülők, a kisebbségi önkormányzat véleményét is.

Annak eldöntése érdekében, hogy a fenntartó mely iskolai területeket tartja megváltoztathatónak, a város prioritásaiból kell kiindulni. Biatorbágy az utóbbi évtizedben jelentős településfejlesztést valósított meg, melynek során új lakóparkokat épített, növelte ipari parkjának területét és kapacitását, remélve, hogy a beköltöző lakosok egy része helyben talál megélhetést. A régi és az új városrészek közötti szociokulturális különbség megjelenik az oktatási-nevelési intézményekben. Ahhoz, hogy a beköltözők a város polgáraivá váljanak, kötődniük kell a helyi intézményekhez, szolgáltatásokhoz, ami akkor valósul meg, ha azok változatos kínálatot, magas színvonalat képesek biztosítani. Ezt a jól felépített fejlesztési tervet törte meg a gazdasági és pénzügyi válság.

Ezért most az a feladat, hogy megtaláljuk azokat a pontokat, ahol a költségek elvonása még nem jelenti a korábbi színvonal érezhető csökkenését. Mint láttuk, a mennyiségi növekedés elkerülhetetlen. Ismerjük az iskola kompetenciamérési eredményeit. Tisztában vagyunk a tanulók szocio-kulturális háttérével, a tanulócsoportok differenciált összetételével.

Mindezek alapján tekintsük át a Biatorbágyi Általános Iskola által ellátott nem kötelező települési önkormányzati feladatokat:

1. emelt szintű oktatás angol és német nyelvből
2. a többi gyermekkel együtt nem nevelhető sajátos nevelési igényű tanulók oktatása-nevelése
3. a közoktatási törvény 52. § (11) c pont alapján tartható egyéni és kiscsoportos fejlesztő, felzárkóztató és tehetség-kibontakoztató foglalkozások órakerete
4. logopédus és fejlesztő pedagógus foglalkoztatása

5. Népi ének tanítása

1. Megfontolandó, hogy a német nemzetiségi oktatás mellett nem volna-e elegendő csupán angol nyelvből emelt szintű képzést biztosítani. Igaz, hogy a nemzetiségi gyökerekkel nem rendelkező családok is igényelhetik a német nyelv emelt szintű oktatását, amennyiben a fenntartó képes azt finanszírozni. Lakossági igényre reagálva az iskola tette lehetővé szakköri órakeret terhére az angol mint idegen nyelv tanulását a német nemzetiségi képzésben részesülőknél, abból kiindulva, hogy nekik a német anyanyelvük. Ha ez így van, akkor számukra idegen nyelv a magyar, tehát az angollal együtt két idegen nyelvet tanulnak. Bár kiemelkedően szükségesnek tartjuk a minél szélesebb körű nyelvtanulást, ezekben a szűkös időkben nem biztos, hogy az általános iskola feladataként ki lehet elégíteni minden igényt. A nyelvtanulás korai szakaszában a csoportbontás megszüntetése nem okoz behozhatatlan hátrányt az eredményesség szempontjából. Ezért javasoljuk, hogy a 2011/2012-es tanévtől szűnjön meg a csoportbontás a nem emelt szintű nyelvi órákon. **A nyelvoktatás területén tehát van tartalék a rendszerben: heti 15 óra, 0,68 álláshely.**
2. Ami a többi gyermekkel együtt nem képezhető sajátos nevelési igényű tanulók oktatását illeti, a nemes szándék, hogy a város önerőből, saját iskolájában valósítsa meg, a jelenlegi helyzetben nem biztos, hogy fenntartható, fenntartandó. Az eredetileg megyei szintre delegált feladat leginkább kistérségi vagy mikrotérségi szinten volna gazdaságosan megszervezhető, úgy, hogy a családokra se nehezedjen aránytalanul nagy teher. A közlekedési viszonyokat és a földrajzi adottságokat tekintve javasoljuk Herceghalom, Sósút és Pusztazámor településekkel közös feladat-ellátás kidolgozását. Ez a megoldás lehetővé tenné a törvénynek megfelelő csoportszervezést, növekedhetne a lehívható normatíva, kiegészülve a települések hozzájárulásával. Ha nem Biatorbágyon kerülne megszervezésre a képzés, akkor csak az önkormányzati kiegészítést kellene az adott településnek átutalni az ellátottak után. Ez a megoldás a

helyiséghiány miatt kedvezőbb volna. Az iskolában felszabaduló fejlesztő kapacitást az integráltan oktató SNI tanulóknak lehetne fordítani, ami a szakemberek megtartása szempontjából is, a tanulási eredményesség szempontjából is nagyon fontos lenne. Ez önmagában nem jelent álláshely-megtakarítást, azonban lehetővé teszi az 52. § (11) c pontban adható órakeret csökkentését.

3. Nem követ el jogsértést a fenntartó, ha az osztályok tanulólétszáma és a pedagógusok módszertani felkészültsége biztosítja a differenciált felzárkóztatást és tehetség kibontakoztatást, amennyiben csak részben adja meg az 52. § (11) c pontja alapján (egyéni és kiscsoportos fejlesztő, felzárkóztató és tehetség-kibontakoztató foglalkozásokra) adható órakeretet. Azonban a tanítási órán megvalósított differenciált fejlesztés szakmailag és emberileg nagyobb feladatot ró a pedagógusokra, miközben nem kapnak több bért, így előfordulhat, hogy az érintett tanulók személyre szabott ellátása nem valósul meg teljes körűen. Csak emlékeztetőül az Országos Kompetenciamérések adataiból: 2009-ben a 6. évfolyamosok mintegy 50 %-a teljesített a 2-es szint alatt matematikából, és közel 20 %-a szövegértésből. Ők azok, akiket funkcionális analfabétáknak nevez a szakirodalom, akik nagy eséllyel be sem kerülnek a munkaerőpiacra, vagy nagyon rövid időt töltenek alkalmazásban, így az önkormányzati segélyekre utalva tengetik majd életüket. Az ő felzárkóztatásukra (és a kiemelkedően tehetséges tanulók egyéni fejlesztésére, versenyekre való felkészítésére) szolgál ez az időkeret.

	2010/2011		2011/2012	
	óra	álláshely	óra	álláshely
12	91,8	4,17	99,6	4,53
11	84,15	3,83	91,3	4,15
10	76,5	3,48	83	3,77

Az 12 %-ról 11%-ra történő csökkentés 0,34 álláshely megtakarítását eredményezné.

4. A jelenlegi helyzetben sem elégséges logopédiai és fejlesztő pedagógiai kapacitás csökkentése nem javasolható a tanulók képességmegoszlása és az

OKM eredményeinek ismeretében. Azonban csökkennének Biatorbágy terhei, ha az iskola által alkalmazott logopédus a Budaörsi Logopédiai Intézet állományába kerülne oly módon, hogy a munkáját továbbra is Biatorbágyon végezné. Ekkor ugyanis lehívható volna a kistérségi kiegészítő normatíva, ami az álláshely felét fedezi. **A megtakarítás kb. 0,5 álláshely.**

5. A népi ének tanítása, bár igen hasznos és eredményes, nem csak az általános iskola költségvetéséből fedezhető. Megfontolandó, hogy kerüljön a Faluház költségvetésébe, miközben a foglalkozások helyszíne nem változik. **A lehetséges megtakarítás 0,45 álláshely.**

Felmerülhetne a biai épületben a napközis csoportok számának csökkentése, hiszen a családok nagy részében van otthon felnőtt a délutáni órákban. Ezért-e, vagy az ellátással szembeni elégedetlenség miatt, elég kevés gyermek veszi igénybe a napközit, ami pedig igen fontos színtere a nevelésnek, a hátrányok csökkentésének, a tanulási attitűd javításának. A döntéskor figyelembe kell venni, hogy a napközis csoportok szervezésekor is figyelembe kell venni a csoportlétszámokra és az összevont csoportokra vonatkozó jogszabályi előírásokat. Lehetséges, de szakmailag nem javasolt a napközis csoportok számának csökkentése. Tény, hogy a közoktatási törvény szerint a napközis foglalkozásokat a szülői igényeknek megfelelően kell megszervezni. **Az elérhető megtakarítás 1 álláshely.**

Az elérhető megtakarítás maximális mértéke a fenti területeken 65,84 óra, 2,97 álláshely, abban az esetben, ha sikeresek lesznek a tárgyalások a Budaörsi Kistérséggel. Meg kell jegyezni, hogy az iskola a törvényi előírásoknál alacsonyabb óraszámban foglalkoztat könyvtáros tanárt, kettő helyett 1 főt, amely megtakarítás ideig-óráig tartható.

Valamelyest csökkenteni fogja a bérjellegű kiadásokat, ha a nyugdíjba vonuló dolgozók helyén jóval fiatalabbak kerülnek foglalkoztatásra.

Várható, hogy a Kormány 2011 tavaszán elfogadja az új közoktatási törvényt. Az eddigi hírek alapján lehetséges, hogy alapvetően meg fog változni a közoktatás finanszírozási rendszere, különös tekintettel a bérekre. Ezt is figyelembe véve, valamint az elvonás politikai kockázatára tekintettel javaslom, hogy az önként vállalt feladatokról hozott képviselő-testületi döntést követően, feladatfinanszírozáson alapuló munkaerő-gazdálkodási terv készüljön, amelyben világosan elkülönülnek a kötelező és nem kötelező feladatokra jutó óraszámok és a belőlük generált álláshelyek.

Az előzetes számítások szerint a 2010/2011-es tanévre jóváhagyott pedagóguslétszám 70 fő, a túlórában ellátott órákhoz száma álláshelyre számítva 3, míg a következő tanévben a feladatnövekedés következtében szükséges álláshelyek száma 74 és a túlórában ellátott feladatok száma álláshelyben kifejezve 5. (Az 1. és 2. sz. mellékletek tartalmazzák a munkaerő-gazdálkodási tervezeteket a 2010/2011-es tanév 8 hónapjára illetve a 2011/2012-es tanév 4 hónapjára.)

Mivel az önkormányzati költségvetés elfogadásáig rendelkezésre álló idő nem engedi meg az intézményi költségvetés új alapokra helyezését, javaslom, hogy **2011 szeptemberétől a nyelvoktatást és a népi éneket érintő összesen 1 álláshelynyi megvonást fogadjon el a képviselő-testület.**

Budaörs, 2011. február 19.

Készítette:

Ihászné Pálfi Katalin
közoktatási szakértő

